

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 862-2405 din 14.12.2022

La nr. 431 din 29.11.2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA
D.D.P. Nr. 3080
"15" 12 2022
Ora _____

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8403 din 12.12.2022

la proiectul de lege pentru modificarea art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Adunarea Populară a UTA Gagauzia, ceea ce corespunde art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop „[...] de a reglementa în Legea cu privire la actele normative, o procedură clară privind consultarea de către Parlament a Adunării Populare a Găgăuziei, în cazul examinării proiectelor de legi care vizează statutul, atribuțiile sau alte chestiuni ce se referă la UTA Găgăuzia.”

Autorul a mai precizat că, „Aceste modificări vor fi un pas important spre consultări mai eficiente, spre o conștientizare mai bună a autonomiei existente și o stabilitate suplimentară a reglementărilor juridice existente. Aceste modificări creează spațiu pentru dezvoltarea consensului politic și juridic cu privire la modificările propuse la cadrul normativ, care pot avea impact asupra autonomiei.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune completarea articolului 32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative cu prevederi care stabilesc că proiectele de acte normative, al căror subiect ține de statutul și/sau competențele UTA Găgăuzia, se transmit spre avizare Comitetului Executiv/Adunării Populare a Găgăuziei. Proiectul legii vizează, de asemenea și atribuția autorităților UTA Găgăuzia de a transmite proiectele legilor locale ale UTA Găgăuzia, spre avizare, ministerelor și altor autorități administrative centrale de resort, responsabile de domeniul la care se referă proiectul de lege locală.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, proiectul promovează interesul public privind crearea unui spațiu pentru dezvoltarea consensului politic și juridic cu privire la modificările propuse la cadrul normativ, care pot avea impact asupra autonomiei.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Realizarea prevederilor proiectului de lege nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări privind activitatea Comitetului Executiv și Adunării Populare a UTA Găgăuzia privind avizarea proiectelor de acte normative ce vizează statutul și/sau competențele UTA Găgăuzia.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

Art.32 alin.(5) potrivit proiectului de lege pentru modificarea articolului 32 din Legea nr. 100/2017

Articol unic. – Articolul 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative [...], se modifică după cum urmează: [...]

alineatul (5) se completează, în final, cu propoziția:

„Proiectele legilor locale ale UTA Găgăuzia pot fi transmise spre avizare ministerelor și altor autorități administrative centrale de resort, responsabile de domeniul la care se referă proiectul de lege locală.”

Obiecții:

Norma analizată este formulată confuz cu referire la modul de transmitere a proiectelor de legi locale ale UTA Găgăuzia spre avizare ministerelor și altor autorități administrative centrale de resort, responsabile de domeniul la care se referă proiectul de lege locală. Astfel, expresia utilizată în textul normei de genul „*pot fi transmise*” are sensuri multiple, care rezidă în discreția subiecților responsabili de implementare de a utiliza formulările permissive ale competențelor lor după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca subiectul responsabil, la caz autoritățile locale ale UTA Găgăuzia, să aplice norma discreționar reieșind din interesele/scopurile urmărite la promovarea proiectelor de legi locale, pentru a transmite sau nu spre avizare ministerilor sau altor autorități, responsabile de domeniul la care se referă obiectul de reglementare al proiectului de lege locală elaborat.

Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiectul responsabil de implementare pentru a obține recompense necuvenite pentru a fi determinat să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător.

Recomandări:

Se recomandă substituirea textului „*pot fi transmise*” cu textul „*se transmit*”, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare acestei norme.

Factori de risc:

- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere pasivă
 - corupere activă
 - conflict de interese și/sau favoritism
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Adunarea Populară a UTA Găgăuzia și are drept scop de a reglementa în Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, o procedură clară privind consultarea de către Parlament a Adunării Populare a Găgăuziei, în cazul examinării proiectelor de legi care vizează statutul, atribuțiile sau alte chestiuni ce se referă la UTA Găgăuzia. Aceste modificări vor fi un pas important spre consultări mai eficiente, spre o conștientizare mai bună a autonomiei existente și o stabilitate suplimentară a reglementărilor juridice existente. Aceste modificări creează spațiu pentru dezvoltarea consensului politic și juridic cu privire la modificările propuse la cadrul normativ, care pot avea impact asupra autonomiei.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Cu toate acestea, în cadrul proiectului expertizat au fost identificați factori de risc, precum sunt stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație; temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice; lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative, cu referire la modul de transmitere a proiectelor de legi locale ale UTA Găgăuzia spre avizare ministerelor și altor autorități administrative centrale de resort, responsabile de domeniul la care se referă proiectul de lege locală.

Prin urmare, se recomandă revizuirea proiectului de decizie prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în raportul de expertiză anticorupție.

12.12.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal